

socialnämnden ska kunna bedöma lämpligheten behöver den tilltänkta personen medverka i utredningen och samtycka till att vissa uppgifter inhämtas, till exempel registeruppgifter och referenser.

När utredningen är klar tar socialnämnden ställning till om en ansökan eller anmälan ska lämnas till tingsrätten. Det är tingsrätten som beslutar om att utse en särskilt förordnad vårdnadshavare.

Stöd och ersättning

Eftersom barnet är placerat i samhällsvård och det finns ett beslut om vård har socialnämnden fortsatt ansvar att följa vården och verka för att barnet får sina behov tillgodosedda. Som särskilt förordnad vårdnadshavare genomför du uppdraget i samverkan med socialnämnden och andra viktiga personer runt barnet. Kontakterna utgår från barnets behov och vad som är bäst för barnet.

Socialnämnden ansvarar för att utreda, följa upp och samordna insatser för barnet. I detta ingår att göra dig delaktig i planering och uppföljning samt att ge dig relevant information om barnets situation. I detta sammanhang kan du också få vägledning i frågor som rör ditt uppdrag.

I frågor som rör barnets ekonomi har överförmyndarnämnden tillsyn över ditt uppdrag som förmyndare. Överförmyndarnämnden ansvarar också för information om och beslut om arvode och ersättning för denna del av uppdraget.

Socialnämndens och överförmyndarnämndens ansvar

Socialnämnden och överförmyndarnämnden har olika men kompletterande ansvar när ett barn behöver en särskilt förordnad vårdnadshavare eller annan rättslig företrädare.

Socialnämnden utreder barnets behov av ny vårdnadshavare och föreslår en lämplig person till domstolen. Socialnämnden ansvarar också för att lämna de uppgifter som domstolen behöver.

Överförmyndarnämnden har tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare. Det innebär att nämnden har tillsyn över dig som särskilt förordnad vårdnadshavare i den del av uppdraget som gäller att bevaka barnets ekonomiska angelägenheter. Tillsynen kan till exempel handla om att granska hur barnets ekonomiska tillgångar förvaltas.

När avslutas uppdraget?

Uppdraget som särskilt förordnad vårdnadshavare upphör normalt när barnet fyller 18 år. Det kan också avslutas tidigare om tingsrätten beslutar om en förändring, till exempel om vårdnaden flyttas tillbaka till en eller båda föräldrarna eller om en annan vårdnadshavare utses.

Du kan själv begära att bli entledigad från uppdraget, vilket du då har rätt att bli. Socialnämnden kan också ansöka om att uppdraget ska upphöra om du inte längre bedöms vara lämplig. Det är alltid tingsrätten som fattar beslut om att uppdraget ska avslutas.

Denna folder är framtagen 2026.

Kontakt

Har du frågor om uppdraget som särskilt förordnad vårdnadshavare kan du vända dig till den socialsekreterare eller familjehemssekreterare som är aktuell i ärendet.

För frågor som rör förmyndarskap och ekonomi lämnas information av överförmyndaren i den kommun där barnet är folkbokfört.

Vad det innebär
att vara

**Särskilt
förordnad
vårdnads-
havare**

Information om särskilt förordnad vårdnadshavare

I de flesta fall är föräldrar vårdnadshavare för sina barn tills de fyller 18 år. I vissa situationer kan ett barn behöva få en ny rättslig företrädare som kan företräda barnet i frågor som rör vårdnaden. En sådan kallas särskilt förordnad vårdnadshavare (SFV).

Den här broschyren riktar sig till dig som är aktuell eller överväger att åta dig uppdraget som särskilt förordnad vårdnadshavare för ett barn som inte bor hos dig, utan där den dagliga omsorgen om barnet ges av någon annan. Broschyren ger en översiktlig information om vad uppdraget innebär och vilket ansvar som kan ingå.

Vad är en särskilt förordnad vårdnadshavare?

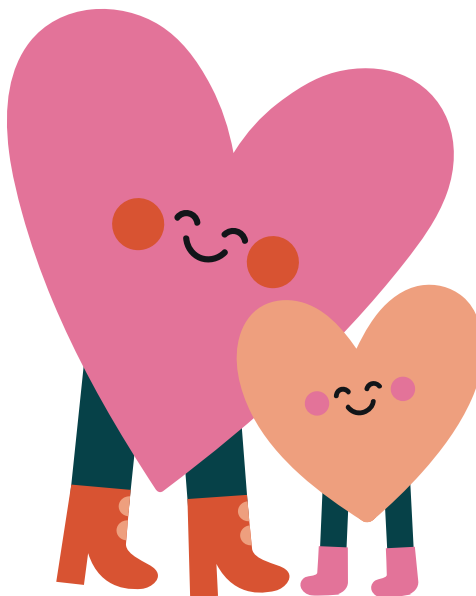
Personer som är under 18 år är omyndiga och kan inte företräda sina egna intressen. Alla omyndiga personer ska därför ha en vårdnadshavare och förmyndare. Oftast är föräldrar både vårdnadshavare och förmyndare men i vissa situationer måste tingsrätten utse någon annan person till dessa roller. En särskilt förordnad vårdnadshavare utses av tingsrätten, vanligtvis efter ansökan av kommunens socialnämnd.

En särskilt förordnad vårdnadshavare tar då över föräldrarnas roll som vårdnadshavare. Som särskilt förordnad vårdnadshavare är du också förordnad förmyndare, vilket innebär att du ansvarar för barnets ekonomi. Om det finns särskilda skäl kan någon annan vara förmyndare.

Barnets röst

>> Barnets bästa ska beaktas i första hand

>> Barnets åsikter ska beaktas och tillmätas betydelse utifrån barnets ålder och mognad.

Varför kan det behövas en särskilt förordnad vårdnadshavare?

En särskilt förordnad vårdnadshavare kan behöva utses när barnets föräldrar inte kan utöva vårdnaden. Det kan till exempel vara om föräldrarna har avlidit, är varaktigt förhindrade eller av andra skäl inte kan fatta beslut i frågor som rör barnet.

Gemensamt för dessa situationer är att barnet behöver en vuxen som kan företräda barnet och ta ansvar för beslut som rör barnets personliga förhållanden.

Vad innebär uppdraget som särskilt förordnad vårdnadshavare?

Som särskilt förordnad vårdnadshavare tar du över ansvaret som vårdnadshavare och om domstolen inte beslutat något annat, även som barnets förmyndare. Uppdraget innebär att du företräder barnet och fattar beslut i frågor som rör barnets personliga förhållanden.

Barnet är vanligtvis placerat i familjehem, HVB eller stödboende. De som barnet bor hos ansvarar för den dagliga omsorgen. Din roll är att följa barnets situation, ha kontakt med socialtjänsten och verka för att barnet får sina behov tillgodosedda.

Det kan till exempel handla om att ha kontakt med skola, hälso- och sjukvård och andra myndigheter samt att fatta beslut i frågor som är viktiga för barnet. Du deltar också i planering som rör barnets situation och samverkar med socialtjänsten och andra viktiga personer runt barnet. Uppdraget kan även innebära praktiska uppgifter, till exempel att ansöka om pass eller andra handlingar för barnet.

Som särskilt förordnad vårdnadshavare har du inte lagstadgad tystnadsplikt. Det är ändå viktigt att du hanterar känslig information om barnet och barnets nätverk på ett ansvarsfullt sätt och inte för vidare information i onödan. Du ansvarar för barnets sekretess, men i takt med att barnet blir äldre och mognare delas ansvaret i ökande grad med barnet.

Ingen arvsrätt och ingen försörjningsplikt

En särskilt förordnad vårdnadshavare har ingen skyldighet att försörja barnet ekonomiskt. Barnet har ingen arvsrätt efter den särskilt förordnade vårdnadshavaren.

Vem kan bli särskilt förordnad vårdnadshavare?

En särskilt förordnad vårdnadshavare ska vara en myndig person som bedöms vara lämplig för uppdraget. Socialnämnden gör en utredning för att ta ställning till detta. Vid bedömningen beaktas bland annat barnets ålder, mognad och behov samt den tilltänkta personens personliga förutsättningar, omdöme och förmåga att ta ansvar för vårdnadsuppdraget. Även relationen till barnet och förmågan att samarbeta med socialtjänsten och andra viktiga personer runt barnet har betydelse. Det finns inget krav på att den tilltänkta vårdnadshavaren ska ha samma språkliga eller kulturella bakgrund som barnet.

Hur går en utredning till?

När det kan finnas behov av att utse en särskilt förordnad vårdnadshavare gör socialnämnden en utredning. Syftet är att ta reda på om barnet behöver en ny vårdnadshavare och om den person som kan bli aktuell är lämplig för uppdraget. Under utredningen samlar socialnämnden in information om barnets situation och för samtal med barnet och andra personer som är viktiga för barnet.

Den som är aktuell för uppdraget får information om vad uppdraget innebär och ges möjlighet att ställa frågor och ta ställning till om hen vill åta sig uppdraget. För att